

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1. Ved lovforslaget ændres de stedlige værnetingsregler, således at en borger kan anlægge sager om prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller af en central statslig klageinstans, der har den øverste administrative kompetence til at træffe afgørelser i sager mellem det offentlige og private, ved den landsret, i hvis retskreds borgeren bor.

Det indebærer, at det bliver lettere at føre sag imod staten. Den nuværende ordning opleves ofte som uhensigtsmæssig og mindre borgervenlig for personer, der bor i den vestlige del af Danmark, fordi den, der ønsker rettens prøvelse af en afgørelse truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, som udgangspunkt er henvist til at anlægge sagen ved Østre Landsret, uanset hvor i landet den pågældende selv har bopæl.

1.2. Der foreslås endvidere, at der ikke længere skal kunne kræves forskudsvis betaling til stævningsemænd for forkyndelser, der foretages efter begæring af private.

2. De gældende regler om værneting for sager, der anlægges mod staten

Ifølge retsplejelovens § 225, stk. 1, skal sager om prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, der har den øverste administrative kompetence til at træffe afgørelser i sager mellem det offentlige og private, behandles ved landsret i 1. instans. Bestemmelsen gælder dog ikke de i kapitel 43 a og 43 b omhandlede sager, dvs. sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse og sager om prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke.

Det følger af retsplejelovens § 4, stk. 1, at under Østre Landsret hører København og øernes amter, under Vestre Landsret Jyllands amter.

Af retsplejelovens § 235 fremgår, at retssager anlægges ved sagsøgtets hjemting, medmindre andet er bestemt ved lov.

Staten har hjemting i den retskreds, hvor den myndighed, som stævnes på statens vegne, har kon-

tor, jf. retsplejelovens § 240. Af denne bestemmelse følger, at sager om prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium anlægges ved Østre Landsret, idet alle ministerier og statslige klageinstanser er beliggende i Østre landsretskreds.

Det forudsættes i retsplejelovens § 235, at lovens regler om værneting – og herunder reglen i § 235, jf. § 240, om værneting i sager mod staten – kan fraviges ved lov. Dette er sket i en række tilfælde, f.eks. i skattestyrelseslovens § 33, stk. 2, hvorefter sager om skattespørgsmål anlægges ved den landsret, i hvis kreds den skattepligtige (eller forespørgeren i sager om bindende forhåndsbesked) har hjemting. Efter ekspropriationslovens § 26, stk. 1, anlægges søgsmål om ekspropriation ved den landsret, under hvilken vedkommende ejendom er beliggende, og efter § 53, stk. 1, i lov om skibsregistrering indbringes skibsregisterets afgørelser for den landsret, i hvis kreds det pågældende skibs rederi er hjemmehørende.

3. Justitsministeriets overvejelser

Den gældende ordning vedrørende statens værneting har været gjort til genstand for kritik. Bl.a. er det blevet anført, at reglerne forskelsbehandler borgerne i den vestlige del af Danmark i forhold til borgerne i den østlige del. Det kan forekomme mindre borgervenligt, at den, der ønsker rettens prøvelse af afgørelser truffet af et ministerium eller en central statslig klageinstans, medmindre parterne aftaler andet, er henvist til at anlægge sagen ved Østre Landsret, uanset hvor i landet den pågældende selv har bopæl. Det kan i øvrigt nævnes, at Advokatrådet i sit retsikkerhedsprogram af 1. november 1994 har anbefalet, at der indføres regler om, at en borger skal kunne anlægge sag mod ministerier og centrale statslige myndigheder i den retskreds, hvor borgeren bor.

Justitsministeriet finder det rigtigt, at man ændrer værnetingsreglerne således, at det i de i § 225 omhandlede sager er sagsøgerens (den private) hjemting og ikke sagsøgtets (statens) hjemting, der er afgørende for retternes stedlige kompetence. Almindeligvis vil det nemlig være uden væsentlig betydning for staten, om sagen skal føres ved Østre Landsret eller Vestre Landsret. Derimod kan det være en lettelse